WYNIA'S WEEK

Wie meespeelt in de Postcode Loterij financiert linkse activisten die een strenger asielbeleid tegenhouden

Posted on 23 mei 2026 by Feike Reitsma

Terwijl de Spreidingswet de druk op gemeenten hoog houdt, laat een peiling van Maurice de Hond zien dat 75 procent van de kiezers snakt naar een forse inperking van de asielinstroom. Toch werd strenger beleid in de senaat effectief geblokkeerd na een lobby van kapitaalkrachtige ngo's. Miljoenen deelnemers van de Nationale Postcode Loterij financieren onbewust, via ongeoormerkte privégelden, een gerichte tegenmacht die de wens van driekwart van het electoraat dwarsboomt.

Onlangs besteedde *Wynia's Week* aandacht aan een burgerinitiatief dat de Nationale Postcode Loterij in de huidige vorm wil verbieden. Meer dan drie miljoen Nederlanders spelen maandelijks mee in deze loterij. Velen doen dat niet alleen in de hoop op een prijs, maar ook vanuit de gedachte dat zij daarmee sympathieke, maatschappelijke projecten steunen.

De werkelijkheid is dat de loterijorganisatie is uitgegroeid tot een omvangrijke

financier van links politiek activisme. Dit wordt pijnlijk duidelijk binnen het asieldossier. Terwijl de opvang onder zware druk staat, bemoeit een kapitaalkrachtig netwerk van private organisaties zich intensief met de politieke besluitvorming in Den Haag.

Grootschalige lobbycampagne

Toen het parlement zich in 2025 boog over de Asielnoodmaatregelenwet, leek de wens van een grote meerderheid van de Nederlanders om de asielinstroom in te perken te worden omgezet in concreet beleid. Maar direct kwam een netwerk van maatschappelijke organisaties in beweging. Onder leiding van kapitaalkrachtige ngo's werd een grootschalige lobbycampagne opgezet om de wet in de Eerste Kamer te blokkeren. Met succes, want de wet werd uiteindelijk in de senaat weggestemd.

Om te begrijpen hoe een coalitie van maatschappelijke organisaties de slagkracht heeft om zo'n landelijke campagne te voeren, moet gekeken worden naar de financiële infrastructuur. Het voeren van een dergelijke lobby vereist aanzienlijke middelen. De overheid mag wettelijk geen subsidie verstrekken aan organisaties die lobbyen tegen haar eigen beleid. Dat Stichting VluchtelingenWerk Nederland (VWN) desondanks over de financiële middelen beschikt om op het hoogste politieke niveau invloed uit te oefenen, is grotendeels te danken aan de geldstroom vanuit de Nationale Postcode Loterij.

Hoewel diverse fondsen een rol spelen in dit netwerk, treedt VWN telkens op als de centrale coördinator. De organisatie stond aan de basis van de brandbrieven en de petitie met 117.000 handtekeningen die aan de Eerste Kamer werd aangeboden. Voor haar wettelijke taken, zoals de opvang en begeleiding van asielzoekers, ontvangt VWN overheidsgelden die aan strikte projectvoorwaarden zijn gebonden. Daarnaast is er echter een structurele, jaarlijkse bijdrage van maar liefst 10 miljoen euro van de Postcode Loterij. Het cruciale kenmerk van deze loterijbijdrage is dat deze 'ongeoormerkt' is. De organisatie mag deze miljoenen volledig naar eigen inzicht besteden, zonder (overheids)restricties.

De Postcode Loterij fungeert hiermee als de private vermogensbeheerder van de asiellobby. Wie de lijst van ondertekenaars en bondgenoten van de petities analyseert, stuit op een repeterend patroon: een aanzienlijk deel van de organisaties die de asielwetten succesvol hebben bestreden, wordt structureel

gefinancierd met miljoenen uit de loterijopbrengsten.

Binnen het brede bondgenootschap 'Stop de Asielwetten' vallen direct enkele miljoenenstromen op. Naast de vaste 10 miljoen euro voor VWN, ontvangt Amnesty International – dat de senaat intensief voorzag van juridische bezwaren – structureel ruim 3,1 miljoen euro per jaar. De 'vredesorganisatie' PAX en het Kansfonds, dat weer radicalere organisaties financiert, krijgen respectievelijk 2,5 en 2,25 miljoen euro per jaar van de loterij. Ook partijen als Defence for Children en Dokters van de Wereld worden jaarlijks met een half miljoen euro gesteund om lobbybrieven te sturen.

Wanneer de balans wordt opgemaakt van het totale palet aan loterijpartners dat zich bezighoudt met asielrecht en het via juridische procedures aanvechten van het grens- en uitzettingsbeleid, gaat het om een structureel miljoenennetwerk. Dit kapitaal biedt de ngo's een langdurige financiële onafhankelijkheid die de politieke slagkracht in Den Haag garandeert.

Publicitair succes

Om te begrijpen hoe deze financiële verwevenheid zo groot heeft kunnen worden, moeten we terug naar het oprichtingsjaar van de Postcode Loterij: 1989. In haar boek *De mannen van de droomfabriek* (2015) beschrijft Ineke Holtwijk treffend de beginjaren van de loterij. Oprichter Boudewijn Poelmann zocht destijds naar ideologische partners, maar stuitte op een cultuurkloof. Veel gevestigde goede doelen vonden een commerciële marketingaanpak destijds ongemakkelijk of zelfs taboe.

VluchtelingenWerk Nederland was destijds nog een bescheiden organisatie, maar het bestuur zag wél de potentie van een commerciële samenwerking. Poelmann begreep dat de problematiek rondom kwetsbare groepen het emotioneel goed doet bij het publiek. Dit leidde in de winter van 1989 tot de allereerste grote gezamenlijke campagne: de Kinderkerstloop.

Hoewel de loop destijds door aanhoudende regen en kou in het water viel, was het publicitaire succes enorm. Met drie *prime time* uitzendingen op de publieke omroep wist de Postcode Loterij zichzelf in één klap op de kaart te zetten als een maatschappelijk betrokken organisatie. De volledige opbrengst ging naar VluchtelingenWerk. Het bleek het fundament van een historische symbiose: de loterij en de vluchtelingenorganisatie hebben elkaar in de decennia die volgden in

feite wederzijds groot gemaakt.

Inmiddels is de situatie totaal veranderd. Zoals Wouter Roorda al eerder in *Wynia's Week* constateerde, is VluchtelingenWerk inmiddels uitgegroeid tot een omvangrijk instituut dat diep in alle haarvaten van de Nederlandse asielketen zit. Voor haar reguliere taken ontvangt de organisatie miljoenen aan overheidsgeld.

De politieke slagkracht van deze organisatie reikt tot diep in het bestuurlijke centrum van de macht. Zo is voormalig D66-Kamerlid Sjoerd Warmerdam de directeur Public Affairs en Strategie van de organisatie, terwijl oud-D66-minister van Justitie Winnie Sorgdrager de Raad van Toezicht voorzit. Dankzij de steun van een netwerk van asiel- en mensenrechtenadvocaten is VluchtelingenWerk in staat om het gewenste asielbeleid via de rechter af te dwingen op het moment dat de politiek niet meewerkt.

Omdat de overheid geen belastinggeld verstrekt voor politieke trajecten tegen haar eigen beleid, vult de Postcode Loterij dit gat op. Het gaat hier om een bewuste ideologisch gemotiveerde strategie, bedoeld – zoals Poelmann in 2018 vertelde aan *Trouw* – om een 'tegenmacht' te financieren. Desnoods buiten het parlement om, via de rechter.

Bedrogen burgers

Onder de Nederlanders die in meerderheid vinden dat de asielinstroom moet worden ingeperkt, zullen zich ook veel van de drie miljoen deelnemers aan de Postcode Loterij bevinden. Zij kopen maandelijks trouw een lot in de veronderstelling dat zij zo bijdragen aan sportveldjes, natuurbehoud of armoedebestrijding. De werkelijkheid is dat de Postcode Loterij met het geld tevens organisaties financiert die een strenger asielbeleid actief tegenhouden.

Daarmee is de cirkel rond: burgers kopen aan de voordeur een lot voor het goede doel, maar financieren via de achterdeur de blokkade van de politieke koerswijziging waarvan ze massaal voorstander zijn.

Wynia's Week** verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? **Doneren kan zo**. **Hartelijk dank!